

N:o 37.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till förordning om ändrad lydelse af 49 § i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871; gifven Stockholms slott den 26 januari 1894.

Under åberopande af hvad bifogade utdrag af protokoll, förda i statsrådet och högsta domstolen, innehålla, vill Kongl. Maj:t i nåder inhemta Riksdagens yttrande öfver följande förslag till

förordning om ändrad lydelse af 49 § i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871.

Härigenom förordnas, att 49 § i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Öfver kammarrättens beslut i fattigvårdsärenden må ej klagan föras.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1895; dock skall i afseende å talans fullföljande i ärende, som af kammarrätten före nämnde dag afgjorts, gälla hvad förut varit stadgadt.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

G. F. Gilljam.

*Utdrag ur protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
17 mars 1893.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON.

•
Härefter föredrog statsrådet Gilljam:

26:o.

En till chefen för ecklesiastikdepartementet aflåten skrifvelse, deri chefen för justitiedepartementet gjort framställning om vidtagande af sådana åtgärder, hvarigenom högsta domstolen kunde blifva befriad från

handläggning af fattigvårdsärenden och kammarrätten göras till sista instans i dylika mål, i hvilket ärende kammarrätten afgifvit infordradt underdånigt utlåtande.

Statsrådet hemställde, att Kongl. Maj:t täcktes genom note ur protokollet inhemta högsta domstolens yttrande i detta ärende.

Hvad statsrådet i de uti punkterna 2—26 här ofvan upptagna mål och ärenden i underdånighet yttrat, tillstyrkt och hemställt behagade Hans Maj:t Konungen i nåder gilla och bifalla.

Ex protocollo:

Edward Bäcklin.

*Utdrag ur protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
6 oktober 1893.*

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHIELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON.

Departementschefen, statsrådet Gilljam, föredrog i underdånighet:

43:o.

Statsrådet Gilljam anförde derefter att, sedan chefen för justitie-
departementet i en till chefen för ecklesiastikdepartementet aflåten skrivelse
gjort framställning om vidtagande af sådana åtgärder, hvarigenom högsta
domstolen kunde blifva befriad från handläggning af fattigvårdsärenden

och kammarrätten göras till sista instans i dylika mål, i hvilket ärende kammarrätten afgifvit inforbradt underdånigt utlåtande, samt Kongl. Maj:t genom beslut den 17 mars innevarande år täckts genom note ur protokollet inhemta högsta domstolens yttrande i ärendet, hade i och för genomförande af den sålunda afsedda förändringen inom ecklesiastikdepartementet utarbetats ett detta protokoll bilagdt förslag till förordning angående ändrad lydelse af 49 § i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871; och hemställde statsrådet i underdånighet, det Kongl. Maj:t täcktes förordna, att berörda förslag skulle af högsta domstolen tagas i öfvervägande vid afgifvande af dess i ärendet inforbrade yttrande; samt att högsta domstolen skulle genom note ur protokollet om detta Kongl. Maj:ts beslut underrättas.

I hvad föredragande departementschefen sålunda anfört förenade sig statsrådets öfriga ledamöter.

Hvad statsrådet angående de under punkterna 1—44 här ofvan antecknade mål och ärenden i underdånighet yttrat, tillstyrkt och hemställt behagade Hans Maj:t Konungen i nåder gilla och bifalla.

Ex protocollo:

C. von Schulzenheim.

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kongl. Maj:ts
högsta domstol onsdagen den 22 november 1893.*

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden GLIMSTEDT,
NORBERG,
LILIENBERG,
HUSS,
ISBERG,
LINDBÄCK,
WIJKANDER.

1:o.

Expeditionschefen Petersson föredrog i underdånighet:

dels note ur protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 17 sistlidne mars, hvarmedelst — sedan chefen för justitiedepartementet uti en till chefen för ecklesiastikdepartementet aflåten skrifvelse gjort framställning om vidtagande af åtgärder, hvarigenom högsta domstolen kunde blifva befriad från handläggning af fattigvårdsärenden och kammarrätten göras till sista instans i dylika mål, samt kammarrätten häröfver afgifvit infordradt underdånigt utlåtande — Kongl. Maj:t infordrat högsta domstolens yttrande i ärendet;

dels ock note ur protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 6 nästlidne oktober, utvisande att, sedan, för genomförande af den sålunda afsedda förändringen, inom ecklesiastikdepartementet utarbetats förslag till förordning angående ändrad lydelse af 49 § i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, Kongl. Maj:t förordnat, att berörda förslag skulle af högsta domstolen tagas i öfvervägande vid afgifvande af dess i ärendet infordrade yttrande; varande ofvanberörda förslag detta protokoll bilagdt.

Justitierådet *Wijkander* fann förslaget föranleda allenast den erinran, att, då kammarrätten enligt detsamma skulle blifva sista instans i fattigvårdsärenden, lämpligen syntes böra för kammarrätten, såvidt anginge nämnda ärenden, meddelas väsentligen enahanda föreskrifter, som enligt kongl. stadgan den 21 april 1876 vore för högsta domstolen gällande i fråga om måls handläggning i plenum.

Justitieråden *Lilienberg*, *Huss*, *Isberg* och *Lindbäck* förenade sig om följande yttrande:

Af statsrådet och chefens för justitiedepartementet skrifvelse i förevarande ämne framgår, hurusom den ifrågasatta lagförändringen skulle ur flera synpunkter vara välbetänkt. Till följd af tillökningen i de till högsta domstolen inkomna målens antal i förening med de vidlyftiga lagförslag, som de senare åren härstädes föredragits, har antalet vid hvarje års slut oafgjorda mål allt mer och mer stigit. I syfte att nedbringa de sålunda balanserade målens antal hafva högsta domstolens ledamöter, såsom i berörda skrifvelse antydes, underkastat sig utsträckning af tjänstgöringstiden, utan att dock härigenom det åsyftade ändamålet kunnat i mera afsevärd mån vinnas. Då dessutom en dylik utsträckt tjänstgöring endast under någon kortare tidrymd kan fortfara utan men för det behöriga uppfyllandet af högsta domstolens magtpåliggande värf, samt enahanda förhållanden med dem, hvilka orsakat omförmälda stegring i de oafgjorda målens antal, måste antagas komma att jemväl för framtiden ega rum, synes den rättsökande allmänhetens befogade anspråk, att målen skyndsammare än som för närvarande är möjligt varda af högsta domstolen handlagda, icke kunna vederbörligen tillgodoses, med mindre antingen antalet ledamöter i högsta domstolen ökas eller ock åtgärder vidtagas till förminskande af det högsta domstolen åliggande arbete. Utvägen att inrätta nya ledamotsplatser torde, förnämligast med hänsyn till den stora vigten af att söka, så vidt ske kan, bevara enhet i rättskipningen hos

landets högsta dömande myndighet, allenast böra i sista hand anlitas. Deremot synes den med förevarande lagförslag afsedda åtgärd till minskning af högsta domstolens arbetsbördan otvifvelaktigt kunna utan skada eller olägenhet genomföras. I fattigvårdsmålen äro nemligen sakförhållandena i regel synnerligen enkla, i det de vanligen endast angå understödstagarens behof eller hans vistelseort vid en viss tidpunkt, och utredningen kan därför utan svårighet åvägabringas i första eller åtminstone i andra instansen, så att ett dröjsmål dermed, enligt hvad erfarenheten bestyrker, i de flesta fall beror endast på försumlighet hos vederbörande parter. Sedan den föreliggande utredningen afgjort hvad som skall anses upplyst eller icke, erbjuder målets bedömande i enlighet med derå tillämpliga stadganden i fattigvårdsförordningen sällan svårigheter, enär denna endast i fråga om några få punkter lemna rum för tvekan. Genom högsta domstolens mer än 20-åriga praxis hafva ock säkerligen de allra flesta hit hörande fall erhållit en lösning, som för framtiden kan vid dessa måls behandling tjena till ledning, och chefens för justitiedepartementet anförande visar för öfrigt hvilket obetydligt antal fall bedömts olika af kammarrätten och högsta domstolen, dervid dessutom ändringen i det öfverklagade beslutet ofta berott på utredning, som förut ej varit framlagd i målet. Då slutligen härtill kommer, att, såsom jemväl i samma anförande erinras, dessa mål i andra instans behandlas icke, såsom de vanliga rättegångsmålen, af skilda öfverrätter, utan allenast af en enda, för hela riket gemensam öfverdomstol, der således praxis bör — i synnerhet om enahanda föreskrift meddelas, som enligt stadgan den 21 april 1876 gäller för högsta domstolen — kunna blifva likformig, lär det ej ur synpunkten af rättskipningens kraf erfordras, att fattigvårdsmålen behandling må kunna fortsättas genom tre instanser, att tre myndigheter efter hvarandra skola meddela yttrande i dylika mål, om vederbörande parter så fordra. På grund af hvad sålunda blifvit anfördt lemnas förslaget utan anmärkning.

Justitierådet *Norberg* anförde:

I chefens för justitiedepartementet den 12 december 1892 aflåtna skrifvelse i ämnet hafva de hufvudsakliga skäl och omständigheter framhållits, hvilka tala för att från högsta domstolen skilja handläggningen af fattigvårdsfrågor, på sätt föreliggande lagförslag innehåller; och då sedermera ej yppats något förhållande, som kunnat förringa vigten af hvad sålunda till stöd för förslaget anförts, samt den föreslagna lagens lydelse

icke synes mig gifva anledning till någon anmärkning, tillstyrker jag förslaget godkännande.

Justitierådet *Glimstedt* yttrade:

Med afseende å hvad till stöd för den föreslagna lagändringen blifvit anfördt,

och då emot förslaget lydelse icke synes vara något att anmärka, anser jag mig böra till förslaget tillstyrka bifall.

Ex protocollo

Carl Boheman.

Förslag till förordning angående ändrad lydelse af 49 § i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871.

Häri genom förordnas, att 49 § i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Öfver kammarrättens beslut i fattigvårdsärenden må ej klagan föras.

Denna förordning träder i kraft den _____; dock skall i afseende å talans fullföljande i ärende, som af kammarrätten före nämnda dag afgjorts, gälla hvad förut varit stadgadt.

*Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
26 januari 1894.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHIELM,
ÖSTERGRÉN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON.

65:o.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Gilljam, anmälde i underdånighet, att från högsta domstolen inkommit yttrande i det uti statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 17 mars 1893 omförmälda ärende angående ifrågasatt befrielse för högsta domstolen från handläggning af fattigvårdsmål äfvensom i anledning af det enligt statsrådsproto-

kollet öfver ecklesiastikärenden den 6 sistlidne oktober till högsta domstolen remitterade förslag till förordning angående ändrad lydelse af 49 § i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, med hvilket förslag åsyftats, att kammarrätten skulle göras till sista instans i dylika mål.

Derefter yttrade departementschefen följande:

»I skrifvelse till chefen för ecklesiastikdepartementet den 12 december 1892 anförde chefen för justitiedepartementet, att under senare åren antalet mål, som hvilade i afbidan på pröfning af högsta domstolen, på ett anmärkningsvärdt sätt stigit. Under det balansen af oafgjorda mål å revisionssekreterarnes rotlar under åren 1871—1880 utgjort i medeltal omkring 500 mål om året och under åren 1881—1886 omkring 600 om året, hade den år 1887 stigit till 840 och sedermera fortfarande ökats, så att den vid 1891 års slut uppgått till den betydliga siffran af 1,174 mål.

För afhjelpande af detta för den rättsökande allmänheten menliga förhållande och i syfte att bereda de balanserade målen ett hastigare afgörande, så vidt sådant låte sig göra utan att antalet ledamöter i högsta domstolen ökades, hade vissa åtgärder redan blifvit vidtagna. Så hade högsta domstolens ledamöter träffat öfverenskommelse om utsträckt tjänstgöring, liksom inom nedre revisionen under några år varit anordnad tillfällig förstärkning af arbetskrafterna.

Emellertid kunde detta i och för sig ingalunda göra till fyllest. Orsaken till den anmärkta ökningen i balanserade mål vore nemligen att söka dels deri, att de inkommande målens antal växte, dels deri, att högsta domstolen måst under längre tider än tillföre tagas i anspråk för granskning af lagförslag. Äfven om genom högsta domstolens ökade tjänstgöring balansen af oafgjorda mål kunde varda i någon mån nedbragt, syntes dock någon stadigvarande förbättring i ställningen svårigen vara att påräkna, så länge någon minskning i de inkommande målens antal icke visade sig och, såsom under närmaste framtiden måste ske, större lagförslag blefve öfverlemnade till högsta domstolens behandling.

Det vore därför af behovet påkalladt, att äfven andra åtgärder i ifrågavarande syfte vidtoges. I sådant hänseende syntes till en början frågan om arbetsmaterialets minskning genom högsta domstolens befriande från de för dess verksamhet i öfrigt skäligen främmande fattigvårdsmålen böra tagas under öfvervägande.

Då genom kongl. förordningen den 9 juni 1871 angående fattigvården dessa mål, hvilka förut fullföljts från kammarrätten till ecklesiastikdepartementet och afgjorts af Kongl. Maj:t i statsrådet, öfverlemnades

till högsta domstolens behandling, var balansen af till högsta domstolen inkomna, oafgjorda mål synnerligen liten (den utgjorde i slutet af år 1870 allenast 370 mål); och syntes man, såsom jemväl under öfverläggningen i frågan inom riksdagen uttalades, hafva varit af den åsigt, att en dylik öfverflyttning icke skulle föranleda någon afsevärd tillökning i högsta domstolens arbete. Fattigvårdsmålen hade emellertid sedermera visat sig vara för högsta domstolen ganska betungande. Af den officiella rättsstatistiken framginge, att antalet af till högsta domstolen fullföljda fattigvårdsmål ökats från 56 år 1873 till 167 år 1891, eller ungefärligen tredubblats. Om den tid, som nu inom högsta domstolen åtginge för behandling af omkring 150 fattigvårdsmål årligen, finge användas till annat arbete, skulle uppenbarligen en afsevärd afarbetning å balansen kunna åstadkommas.

Redan i skrifvelse den 8 december 1887 till chefen för ecklesiastikdepartementet hade dåvarande chefen för justitiedepartementet väckt förslag i denna syftning, dervid tillika uttalande den mening, att det ej borde ifrågasättas att åter förlägga fattigvårdsmålen under Kongl. Maj:t i statsrådet, men deremot tagas i öfvervägande, huruvida icke kammarrätten kunde blifva högsta instans i dylika mål, hvilka alltså alls icke skulle få fullföljas hos Kongl. Maj:t. Denna framställning ledde icke till något resultat, i det att dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet i skrifvelse den 26 mars 1888 förklarade sig icke anse lämpligt, att rättsökande parter förmenades att hos Kongl. Maj:t fullfölja talan i fattigvårdsmål.

Frågan hade sedermera varit upptagen inom riksdagen. Vid såväl 1888 som 1889 års riksdag väcktes nemligen af enskild motionär förslag i syfte, att rätten att hos Kongl. Maj:t öfverklaga kammarrättens utslag i fattigvårdsmål skulle upphöra, och dessa mål alltså afgöras af kammarrätten såsom sista instans. Förslaget vann understöd såväl af vederbörande utskott som af Första Kammaren, men förföll till följd af afslag i den Andra. Då emellertid behovet af lättnad i det högsta domstolen åliggande arbete sedan dess gjort sig allt känbarare gällande och vid nämnda riksdagar framställning från Eders Kongl. Maj:t icke i ämnet förelegat, syntes berörda utgång icke böra utgöra hinder för att frågan nu åter upptoges.

Då nuvarande chefen för justitiedepartementet således ansåge sig böra till chefens för ecklesiastikdepartementet bepröfvande å nyo framlägga det i skrifvelsen den 8 december 1887 väckta förslaget att göra kammarrätten till sista instans i fattigvårdsmål, ville chefen för justitiedepartementet i fråga om förslagets utförbarhet till en början åberopa kammarrättens den 15 mars 1888 i frågan afgifna underdåniga utlåtande.

Deri uttalades, bland annat, att visserligen icke borde lemnas obeaktad den omständigheten, att tillförene framställda förslag, i syftning att vissa slags mål skulle kunna i sista hand afgöras af en förutvarande mellanhand, mött afgjord obenägenhet hos den rättsökande allmänheten, som af gammalt hade anspråk på att få draga hvarje mål under Kongl. Maj:ts pröfning. I anseende till målens tillväxt hos Kongl. Maj:t finge emellertid anses oundgängligen nödvändigt, att vissa mål stannade hos hitills varande mellan-instans. Början till en sådan förändring vore ock redan gjord genom stadgandet i 192 § utsökningslagen den 10 augusti 1877, att hofrätts utslag i mål om lagsökning för gäld ej finge hos Konungen öfverklagas. Någon våda eller olägenhet af detta stadgande hade icke försports under de nära tio år, nyssnämnde lag ländt till efterrättelse. Ej större vigt än förenämnda lagsökningsärenden borde tillmätas de kammarrätten tillhörande fattigvårdsmålen, hvilka hufvudsakligen rörde tvister mellan särskilda kommuner angående skyldighet att försörja fattighjon och att godtgöra lemnadt fattigunderstöd. Erfarenheten hade ock visat, att i dessa mål endast sällan inträffat, att högsta domstolens domslut skilt sig från kammarrättens. På dessa grunder ansåge kammarrätten förslaget om borttagande af rättigheten att uti ifrågavarande mål fullfölja talan hos Kongl. Maj:t vara utförbart ur synpunkten af både allmän och enskild rätt.

Vidare syntes det chefen för justitiedepartementet att, hvad särskildt beträffade den under frågans föregående behandling flere gånger anmärkta onständighet, att kammarrättens utslag i fattigvårdsmål jemförelsevis sällan blifvit af högsta domstolen ändrade, de senare årens erfarenhet vore förtjent af uppmärksamhet. Enligt upplysningar, som erhållits dels från justitiedepartementets byrå för statistiska ärenden, dels från nedre revisionen, hade under åren 1889, 1890, 1891 och 1892 till den 1 december i högsta domstolen afgjorts sammanlagdt 539 fattigvårdsmål. Utaf dessa mål hade 64 icke upptagits till pröfning, och öfriga 475 blifvit hufvudsakligen pröfvade. I de sålunda pröfvade målen hade kammarrättens utslag ändrats i 21 fall samt faststälts i 453 fall, hvarjemte 1 mål blifvit återförvisadt. Ändring eller återförvisning hade således vunnits allenast i 4,6 procent af de pröfvade målen och i 4,08 procent af de hos Kongl. Maj:t fullföljda. Om dertill i betraktande toges, att i en säkerligen ej ringa del af de mål, deri ändring i kammarrättens utslag af Kongl. Maj:t meddelats, ändringen varit föranledd af ny, först hos Kongl. Maj:t framkommen bevisning, hvilken lika väl kunnat och bort i kammarrätten förebringas,

så återstode helt visst ett anmärkningsvärdt ringa antal mål, deri Kongl. Maj:t på grund af olika tillämpning af fattigvårdsförordningens bestämmelser ändrat kammarrättens utslag.

Slutligen syntes det icke böra lemnas oanmärkt, att äfven med den af chefen för justitiedepartementet nu ifrågasatta anordning fattigvårdsmålen komme att prövas af en för hela riket gemensam domstol, der en bestämd praxis kunde göra sig gällande i de fall, der fattigvårdsförordningens bestämmelser möjligen kunde lemna rum för skiljaktiga meningar, hvadan önskvärd enhet i rättskipningen icke genom förslaget äfventyrades.

I händelse den sålunda uttalade uppfattningen om önskvärdheten och möjligheten af att kammarrätten gjordes till sista instans i fattigvårds mål delades af chefen för ecklesiastikdepartementet, anmodades denne att låta vidtaga de för genomförande af en dylik anordning nödiga åtgärder.

För vinnande af närmare kännedom rörande antalet af de fattigvårds mål, som inkommit till kammarrätten och till handläggning af högsta domstolen, äfvensom beträffande utgången af dylika i högsta domstolen afgjorda mål, torde jag få hänvisa till två öfversigter, upprättade med ledning af upplysningar, som erhållits dels från kammarrätten, dels från justitiedepartementets byrå för statistiska ärenden, dels från nedre justitirevisionen, och hvilka öfversigter torde få biläggas dagens protokoll.

Kammarrätten, hvars utlåtande inforrats med anledning af den utaf chefen för justitiedepartementet nu gjorda framställningen, har i underdånig skrifvelse den 2 mars 1893 yttrat, att enligt dess åsigt olägenhet icke skulle komma att tillskyndas parter i fattigvårds mål, om, på sätt chefen för justitiedepartementet ifrågasatt, kammarrätten blefve sista instans uti dylika mål.

Kammarrätten ansåge nemligen den omständigheten, att parterna genom den ifrågasatta förändringen i afseende å fattigvårds målen fullföljd skulle erhålla mindre rådrum till förebringande af bevisning, icke böra tillmätas någon betydelse, helst det enligt § 29 i gällande fattigvårdsförordning åläge Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, sedan uti ifrågavarande mål skriftvexlingen mellan parterna afslutats, föranstalta om ytterligare utredning, der sådan erfordrades, hvadan någon svårighet icke borde möta för vederbörande part att hos kammarrätten förebringa all den vidare bevisning, som kunde vara af nöden. Hvad anginge den viktigare frågan, huruvida anspråket på trygghet för en rätt tillämpning af fattigvårdsförordningens bestämmelser kunde anses behörigen tillgododet, derest parterna i fattigvårds mål ej finge hos Kongl. Maj:t fullfölja

talän mot kammarrättens utslag, så hade det visat sig, att antalet af de mål, deri Kongl. Maj:t på grund af olika tillämpning af fattigvårdsförordningens bestämmelser ändrat kammarrättens utslag, varit mycket ringa; hvartill komme, att i de fall, der berörda bestämmelser kunde lemna rum för skiljaktiga meningar, hufvudsakliga vigten beträffande sättet för målens slutliga afgörande torde kunna anses ligga deruppå, att en bestämd praxis gjorde sig gällande.

Då kammarrätten, i anseende till ökningen af dit inkommande mål och ärenden, under de senare åren åtnjutit biträde af två adjungerade ledamöter, men det för uppnående af önskvärd enhet i rättskipningen vore mindre tjenligt, om vid pröfningen af de till kammarrätten, såsom högsta instans, fullföljda fattigvårdsnål domstolen till en del utgjordes af tillfälligtvis adjungerade ledamöter, syntes dock, i händelse förslaget att göra kammarrätten till sista instans i fattigvårdsnål komme att genomföras, deraf betingas förstärkning af antalet ordinarie ledamöter i kammarrätten.

Vid granskning i högsta domstolen af förenämnda förslag till förordning om ändrad lydelse af 49 § i fattigvårdsförordningen har någon anmärkning mot förslaget ej blifvit framställd. Af en bland högsta domstolens medlemmar har enellertid erinrats att, om kammarrätten skulle blifva sista instans i fattigvårdsärenden, för kammarrätten lämpligen syntes böra, så vidt anginge nämnda ärenden, meddelas väsentligen enahanda föreskrifter, som enligt kongl. stadgan den 21 april 1876 äro för högsta domstolen gällande i fråga om måls handläggning i plenum. Äfven fyra andra af högsta domstolens ledamöter hafva ansett, att genom meddelandet för kammarrätten af enahanda föreskrift, som enligt nyssnämnda stadga gäller för högsta domstolen, praxis i kammarrätten borde kunna blifva likformig. Huruvida, i händelse förslaget att göra kammarrätten till sista instans i fattigvårdsnål genomföres, en föreskrift af den art, som nyss blifvit antydd, bör lemnas eller, såsom kammarrätten ifrågasatt, antalet af dess ordinarie ledamöter bör ökas, derom torde det tillkomma chefen för finansdepartementet att utlåta sig.»

Chefen för finansdepartementet, statsrådet friherre von Essen yttrade:

»På sätt kammarrätten erinrat, har antalet till detta embetsverk inkomna mål så betydligt ökat, att det för balansernas undanarbetande funnits nödigt att under större delen af hvart och ett af de senare åren bereda embetsverket biträde af två adjungerade ledamöter. Huruvida

denna ökning i arbetskvantitet kommer att visa sig så konstant, att den bör föranleda till förstärkning af antalet ordinarie ledamöter i kammarrätten, borde emellertid ännu vara för tidigt att bedöma, och det är ej heller ur denna synpunkt, utan för bevarande af nödig enhet i behandlingen af fattigvårdsmålen, som kammarrätten förordat ökning i den ordinarie ledamotspersonalen. Den nödiga konsekvensen i fattigvårdsmålen behandling synes mig likväl kunna på ett fullt tillfredsställande sätt vinnas derigenom, att, i enlighet med den af flere ledamöter i högsta domstolen angifna utväg, beträffande dessa mål meddelas väsentligen enahanda föreskrifter, som enligt kongl. stadgan den 21 april 1876 äro för högsta domstolen gällande i fråga om måls handläggning i plenum. Derest den ifrågasatta förändringen i förordningen angående fattigvården varder genomförd, är jag därför sinnad att underställa Eders Kongl. Maj:ts pröfning förslag till de ändringar i gällande instruktion för kammarrätten, som kunna finnas nödiga för genomförande af nyss antydda ordning för fattigvårdsmålen handläggning.»

Statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet, som förklarade sig i allo dela de af cheferna för justitie- och finansdepartementen uttalade åsikter i ämnet, hemställde i underdånighet, att Kongl. Maj:t behagade genom nådig proposition inhemta Riksdagens yttrande öfver förenämnda förslag till förordning om ändrad lydelse af 49 § i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lemna bifall; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan D till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

August Wall.

Bilaga 1.

Fattigvårdsmål hos kammarrätten och högsta domstolen.

Å r	Till kammarrätten inkomna	Till högsta domstolen inkomna	I högsta domstolen afgjorda
1872.....	338	—	—
1873.....	229	56	30
1874.....	203	57	68
1875.....	226	70	45
1876.....	281	66	83
1877.....	254	70	60
1878.....	221	64	68
1879.....	273	71	68
1880.....	328	75	54
1881.....	328	146	84
1882.....	354	104	157
1883.....	412	122	119
1884.....	414	155	125
1885.....	364	109	166
1886.....	386	118	104
1887.....	389	133	90
1888.....	475	105	134
1889.....	484	160	121
1890.....	506	137	124
1891.....	529	167	152
1892.....	515	143	158
1893.....	615	127	165

Bilaga 2.

I högsta domstolen afgjorda fattigvårdsmåls utgång.

År	Afgjorda fattigvårdsmål, som till pröfning		Summa	Till pröfning upptagna mål			Procent af afgjorda mål, deri återförvisning eller ändring vunnits
	icke upptagits	upptagits		som återförvisats	i hvilka öfverklagadt beslut		
					faststälts	ändrats	
1889.....	21	100	121	—	96	4	3,3
1890.....	11	113	124	—	109	4	3,2
1891.....	14	138	152	—	130	8	5,3
1892.....	19	139	158	1	130	8	5,7
1893.....	9	156	165	—	148	8	4,8